

At-VEJLEDNING

ARBEJDETS UDFØRELSE – D.2.15

Nedrivning

Februar 2005

Hvad er en At-vejledning?

At-vejledninger vejleder om, hvordan reglerne i arbejdsmiljølovgivningen skal fortolkes. At-vejledninger bruges til at

- uddybe og forklare ord og formuleringer i reglerne (lov og bekendtgørelser)
- forklare, hvordan kravene i reglerne kan efterkommes efter Arbejdstilsynets praksis
- oplyse om Arbejdstilsynets praksis i øvrigt på baggrund af bl.a. afgørelser og domme
- forklare arbejdsmiljølovgivningens områder og sammenhæng mv.

Tal i parentes henviser til listen over relevante At-vejledninger/-anvisninger/-meddelelser på bagsiden af At-vejledningen.

Er en At-vejledning bindende?

At-vejledninger er ikke bindende for virksomhederne, sikkerhedsorganisationerne eller andre, men vejledninger bygger på regler (lov og bekendtgørelser), der er bindende. Arbejdstilsynet vil ikke foretage sig mere i de situationer, hvor fx en virksomhed har fulgt en At-vejledning.

Virksomhederne kan vælge andre fremgangsmåder mv., men Arbejdstilsynet vil i så fald vurdere, om den valgte fremgangsmåde er lige så god og i overensstemmelse med reglerne.

Når en At-vejledning gengiver bindende metodekrav mv. fra lov eller bekendtgørelser, skal virksomhederne følge de pågældende metoder. Det vil altid fremgå tydeligt af en At-vejledning, når der gives bindende metodekrav mv.

Hvor findes information om At-vejledningerne?

Et emne kan være beskrevet i mere end én At-vejledning. Derfor er det en god idé at orientere sig på Arbejdstilsynets hjemmeside på Internettet på adressen www.at.dk.

I en overgangsperiode vil der stadig findes "gamle" At-meddelelser og At-anvisninger, der ligesom At-vejledningerne beskriver, hvordan arbejdsmiljølovgivningen kan overholdes. Med tiden vil alle At-meddelelser og At-anvisninger udgå, efterhånden som de afløses af At-vejledninger. Også her kan der hentes hjælp på Arbejdstilsynets hjemmeside.

Denne vejledning oplyser om sikkerhedsforhold ved nedrivning af bygninger og konstruktioner. Vejledningen omfatter nedrivning af hele bygningen eller konstruktionen.

Vejledningen omfatter ikke delnedrivning i forbindelse med reovering, reparation eller byfornyelse af bygninger eller konstruktioner. Vejledningen omfatter heller ikke nedrivning af bygninger eller konstruktioner efter fx en ildebrand.

Planlægning

Planlægningsforpligtigelsen påhviler bygherren i tilfælde, hvor nedrivningsarbejdet foretages i forbindelse med nedrivning, hvor der er mere end ét firma, og firmaerne tilsammen har mere end 10 personer på byggepladsen samtidigt.

Ved mindre nedrivningsarbejder påhviler det entreprenøren at foretage den nødvendige planlægning.

I forbindelse med nedrivningsarbejde, der hviler på et projekt, gælder der særlige regler for rådgiveres og projekterendes pligter og ansvar.

Inden nedrivningen starter, skal der, om nødvendigt, foretages en undersøgelse af bygningen eller konstruktionens tilstand. I tilfælde, hvor der i forbindelse med nedrivningen er beskæftiget mere end én arbejdsgiver og flere end 10 personer på samme tid, skal undersøgelsesrapporten foretages af bygherren eller den projekterende og være en del af udbudsmaterialet.

I tilfælde, hvor der er tale om mindre nedrivninger, og hvor der kun er én arbejdsgiver eller mindre end 10 personer samtidigt beskæftigede, skal entreprenøren selv foretage undersøgelsen.

Ifølge aftalen i NMK 96 om Brancheaftale om selektiv nedbrydning mv. skal der kildesorteres, hvis den totale affaldsmængde overstiger 10 tons.

Hvor nedrivningsarbejdet skal udføres som selektiv nedrivning, skal dette fremgå af udbudsmaterialet, herunder at rækkefølgen for nedrivningen er planlagt, og at dette bl.a. fremgår af tidsplanen. Husk at afsætte den nødvendige tid til nedrivningen.

I forbindelse med planlægningen af sikkerhedsarbejdet og valg af sikkerhedsforanstaltninger ved nedrivningen skal der som udgangspunkt vælges de samme sikkerhedsforanstaltninger som ved opførelsen af en bygning.

I forbindelse med planlægningen skal følgende undersøges:

- om der i bygningen eller konstruktionen findes eventuelle sundhedsskadelige materialer, konstruktioner eller emner, fx asbest, narkosprøjter, batterier eller fækalier (afføring) fra mennesker og dyr,
- om bygningen eller konstruktionen står på et underlag, der kan være forurenset,
- om bygningen eller konstruktionen i forbindelse med selektiv nedrivning kan vedblive at være stabil,
- om der i forbindelse med nedrivningen skal tages særlige hensyn til omgivelserne, fx ved vibrationer, støj eller støv,
- om der i bygningen eller konstruktionen findes installationer, fx el, gas, vand eller andet, der kræver en særlig behandling,
- om arbejdet kan udføres på en anden og mindre arbejdsmiljøbelastende måde, fx sprængning eller skæring, frem for hugning,
- om isoleringsgranulatet skal fjernes inden nedrivningen påbegyndes, så unødigt støvbelastning undgås,
- om der i konstruktionen er forspændt beton med wirer.

Hvor undersøgelsen viser, at der i bygningen eller konstruktionen er særlige forhold som fx asbest, narkosprøjter, batterier og/eller afføring fra mennesker eller dyr, skal der i projektet tages højde for, at dette materiale fjernes efter de særlige bestemmelser for det pågældende område, fx asbestbekendtgørelsen hvor der er tale om asbest. Arbejdet skal være udført, inden nedrivningsarbejdet påbegyndes.

Der skal tages højde for affaldshåndteringen i forbindelse med nedrivningen. Fx kan der være krav om, at affald opdeles i brandbart, ikke brandbart og sundhedsskadeligt. Det skal anvises, hvor affaldet kan bortskaffes.

Der skal foretages støv- og støjdæpende foranstaltninger i forhold til arbejdets karakter, herunder også i forhold til omgivelserne.

Hvor nedrivningsarbejdet foregår på eller ved trafikerede arealer, skal der træffes særlige foranstaltninger, fx afspærring i forhold til trafikanterne.

Udførelsen

Inden nedrivningen påbegyndes på byggepladsen, skal entreprenøren sikre sig:

- at alle installationer er afbrudte – dette skal kontrolleres. Ikke afbrudte installationer skal afbrydes af en autoriseret installatør.
- at der er det nødvendige grej til rådighed, fx maskiner, sikkerhedsudstyr og afmærkningsmateriel samt materiel til støj- og støvdæpende foranstaltninger, i forhold til den konkrete opgave,

- at der forefindes materiel til midlertidige sikkerhedsforanstaltninger, fx afstivningsmateriel til bygnings- eller konstruktionsdele og midlertidige rækværker,
- at de ansatte har de nødvendige personlige værnemidler til rådighed, fx hjelm, sikkerhedsfodtøj og eventuelt åndedrætsværn, og anvender dem,
- at nedrivningsarbejdet udføres i henhold til virksomhedens APV og den rækkefølge, der fremgår af udbudsmaterialet og tidsplanen,
- at de ansatte er instrueret i udførelsen af den pågældende nedrivningsopgave,
- at de midlertidige afstivnings- og sikkerhedsforanstaltninger, fx rækværk, løbende monteres,
- at der foretages støv-, støj- og vibrationsdæmpende foranstaltninger, både i forhold til de ansatte på byggepladsen og i forhold til omgivelserne,
- at de nedbrudte bygningsmaterialer og konstruktionsdele håndteres, selekteres og anbringes i container eller anden anvist plads, jf. udbudsmaterialet,
- at affaldet afleveres på de modtagestationer, der er anvist i udbudsmaterialet.

Velfærdsforhold

Velfærdsforanstaltninger etableres efter gældende bestemmelser for det pågældende arbejde.

Jens Jensen

Læs også:

- (1) Problempåbud
- (2) NMK 96 Brancheaftale om selektiv nedbrydning mv.
- (3) KSN 96 Eksempel på kvalitetssikring for nedbrydere
- (4) SBI-Anvisning 171 om Nedrivning af bygninger og anlægskonstruktioner
- (5) BYG DTU Rapport R-52 om Planlægning af ulykkesforebyggelse ved nedbrydningsarbejde
- (6) Planlægningsguide Forebyggelse af ulykker ved nedbrydningsarbejde, udgivet af Dansk Byggeri – Nedbrydningssektionen

Læs også branchearbejdsmiljørådenes vejledninger mv.:

Branchearbejdsmiljørådenes vejledninger kan findes på de enkelte branchearbejdsmiljøråds hjemmesider. Der er link til disse hjemmesider på Arbejdstilsynets hjemmeside www.at.dk

Arbejdstilsynet

Postboks 1228
0900 København C
Telefon 70 12 12 88
Telefax 70 12 12 89
e-post at@at.dk
www.at.dk

Prepress: HellasGrafisk A/S – Tryk: Phønix-Trykkeriet A/S

